

Zaprimljeno: 20.11.2008.

Izvorni znanstveni članak

UDK: 376.5

PERCEPCIJA RIZIKA I POTREBA ZAJEDNICE: PERCEPCIJA GRAĐANA I KLJUČNIH LJUDI U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Josipa Bašić

Miranda Novak

Odsjek za poremećaje u ponašanju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Sonja Grozić-Živolić

Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb
Istarske Županije
Pula

SAŽETAK

U ovom radu, na osnovi podataka o samoprocjenama 367 građana (roditelja predškolske, osnovno školske i srednjoškolske djece), mladih - studenata, umirovljenika i ključnih ljudi u 12 lokalnih zajednica Istarske županije, nalaze se mogući zaključci o percipiranim rizicima i potrebama zajednica za prevenciju rizičnih ponašanja djece i mladih u Istarskoj županiji. U tu svrhu upotrijebljen je modificirani Upitnik o vašoj zajednici nastao na osnovama - Parent and Adolescent Survey, Texas A&M University iz SAD-a. Podaci dobiveni navedenim upitnikom prikazani su kroz osnovne statističke parametre (aritmetičke sredine i standardne devijacije) i analizu varijance. Osnovni rezultati upućuju na relativnu sigurnost života u promatranim zajednicama, percipirana opasnost povezana je s dostupnošću lakih i/ili teških droga, stavovi prema promatranim rizičnim ponašanjima ukazuju na veću toleranciju nekih ponašanja (primjerice alkohola i kod mladih i kod odraslih). Neka rizična ponašanja označavaju se prisutnijima (okupljanja grupa mladih, ljudi koji piju i drogiraju se, vršenje kaznenih djela i mladih i odraslih). Iako se ispitanici određuju prema potrebi da djeca pohađaju edukacije u preventivne svrhe ni građani ni ključni ljudi najvjerojatnije ne bi pohađali takve edukacije. Indirektno se time može procijeniti i spremnost za poduzimanje akcija u području prevencije u nekoj zajednici, odnosno mobilizaciju zajednice za preventivne intervencije u zajednici.

Prema rezultatima analiza varijance među različitim skupinama ispitanika (građani, mladi- studenti, umirovljenici, ključni ljudi) postoje razlike u percipiranju promatranih rizika i potreba u zajednici. Primjerice, razlikuju se studenti i građani te studenti i umirovljenici u percepciji pijenja alkohola kod mladih te također građani i studenti u odnosu na reagiranja na konzumaciju marihuane u susjedstvu (prijavljivanje policiji). I u jednom i u drugom slučaju mladi vide veću toleranciju i slabiju reakciju na rizična ponašanja nego što to vide odrasli.

Ključne riječi: percepcija rizika i potreba, zajednica, građani, mladi, ključni ljudi, prevencija rizičnih ponašanja

UVOD

Procjena potreba zajednice u postavljanju i implementiranju strategijskih pristupa prevenciji poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih danas je vrlo uobičajena i predstavlja neizbježnu pripremu učinkovitih programa prevencije utemeljenih u zajednici. Procjenom potreba utvrđuje se priroda i veličina određenog ili određenih problema na koji se odgovara učinkovitim preventivnim pristupima. Istovremeno se uz procjenu

potreba, opisanoj u prethodnoj rečenici, radi i o procjeni (stanja) resursa koji u zajednici stoje na raspolaganju i na koje se iz procijenjenih rizika/potreba za prevenciju može računati.

Procjena potreba osim iz navedenih razloga značajna je i iz razloga procjene problema koju kao „sliku“ o zajednici i njenim stanovnicima treba „vratiti“ stanovnicima neke lokalne zajednice. Mobilizacija i zastupanja (advocacy) za programe prevencije između ostalog oslanjaju se ili proi-